

ОЛЬГА БУТЕНКО

ДЕФІНІТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРМІНІВ ЩОДО ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ШАНОБЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО МАТЕРІ

Розглянуто поняття виховання, старший дошкільний вік, шанобливе ставлення до матері.

Ключові слова: виховання, старший дошкільний вік, шанобливе ставлення, моральне виховання.

У контексті висвітлення різних аспектів проблеми виховання шанобливого ставлення до матері у старших дошкільників уважаємо за необхідне перш за все з'ясувати зміст таких корелюючих понять, як *виховання, старший дошкільний вік, шанобливе ставлення, моральне виховання.*

Виховання як соціальне явище виникло разом із появою людського суспільства і властиве всім суспільно-економічним формаціям. Вихованість особистості насамперед проявляється в її ставленні до самої себе та до оточуючих, що є головною умовою її всебічного гармонійного розвитку. В основі такого ставлення лежать загальнолюдські цінності. Зважаючи на те, що дошкільний вік визнано фахівцями найсприятливішим періодом для формування особистості, у руслі нашого дослідження постає потреба пошуку найбільш ефективних шляхів виховання шанобливого ставлення до матері вже на цьому етапі дошкільного дитинства.

Старший дошкільник починає керуватися в своїй поведінці моральними нормами. О. Кононко, В. Мухіна визначають цей період як час виникнення і становлення особистості, закладання її ціннісного фундаменту, формування первинних світоглядних уявлень. Психологи роблять дослідницькі висновки, що вже у дошкільному віці розвивається розуміння довкілля та свого місця в ньому. Дитина вирішує внутрішню задачу свого розвитку, яка полягає у створенні емоційно забарвленої картини оточуючого світу, самого себе та свого місця у світі, тобто дошкільник починає усвідомлювати себе в контексті «Я серед інших» і керується соціальними мотивами у своїй поведінці.

Ми погоджуємось з думкою Л. Повалій, що найбільш глибоко і різнобічно проблема психології відносин у вітчизняній науці була розроблена В. Мясіщевим. На його думку, особистість, як цілісне явище, може бути усвідомлена, вихована і вивчена лише з позицій відносин. Відносини виникають та існують у процесі взаємодії людей. Розкриваючи дану категорію, психолог визначив шляхи її використання для вивчення і формування особистості. Психологічні відносини В. Мясіщев розглядав як цілісну систему індивідуальних вибіркового, свідомих зв'язків особистості з різноманітними сторонами об'єктивної дійсності.

Ми розглядаємо категорію *шанобливе ставлення* насамперед як компонент морального виховання, адже з позицій теорії і практики виховання повага до інших входить у структуру особистості як одна з провідних моральних якостей.

У сучасній педагогічній науці моральне виховання розуміють як цілеспрямований процес оволодіння дітьми моральними категоріями, цінностями, принципами, ідеалами, виробленими людством і прийнятими суспільством на рівні власних переконань, дотримання їх як звичних форм особистої поведінки. Моральне виховання має свою специфічну мету, яка визначається домінуючими суспільними відносинами і духовними цінностями. Мета виховання – становлення морально стійкої, цілісної особистості.

Таким чином, на основі визначення змісту домінуючих категорій *виховання, старший дошкільний вік, шанобливе ставлення, моральне виховання* у руслі нашого дослідження, ми визначили поняття *шанобливе ставлення до матері* як моральну якість, в основі якої лежить позитивне ставлення, певні моральні знання та гуманні вчинки дітей стосовно матері. Таке відношення ми розглядаємо з позицій моральних стосунків, які виявляються в повазі, турботі, гуманності, доброзичливості, довірі, допомозі, неприпустимості до жорстокості, насилля та зла.

Отже, ми навели дефінітивну характеристику філософських та психолого-педагогічних термінів, які виконують функцію понятійно-категоріального апарату дослідження процесу виховання шанобливого ставлення до матері у старших дошкільників. Проте, основні педагогічні поняття, що найчастіше вживатимуться у дослідженні, з огляду на їх значний обсяг, розкриватимуться у подальших публікаціях.

SUMMARY

The concept of education, senior preschool age and respectful attitude toward a mother are considered in the article.

Key words: *education, senior preschool age, respectful attitude, moral education*

ОЛЕНА ГНІЗДІЛОВА

НАУКОВА ШКОЛА ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ НАУКИ І ОСВІТИ

У статті висвітлюються особливості залучення студентів до наукової школи як форми активної науково-дослідної діяльності та специфіка взаємодії наукового лідера з учнями.

Ключові слова: *наукова школа, науковий лідер, науково-дослідна діяльність.*